

E – Charakteristika studijního předmětu

Název studijního předmětu	Synergie vztahu město-venkov a prostorové souvislosti			
Typ předmětu			dopor. ročník / semestr	
Rozsah studijního předmětu (hod. celkem)	18	hod. za týden	6/blok	kreditů 4
Jiný způsob vyjádření rozsahu				
Způsob zakončení	zápočet, zkouška	Forma výuky	přednáška, cvičení	
Další požadavky na studenta	Vypracování semestrální práce a její prezentace; zkouška (písemná a ústní)			

Vyučující	RNDr. Jana Kouřilová, Ph. D., Ing. Martin Pělucha, Ph. D., Mgr. Viktor Květoň
-----------	---

Stručná anotace předmětu

Téma „*Synergie vztahu město-venkov a prostorové souvislosti*“ představuje velmi důležitou součást problematiky řešení vztahů město-venkov nejen v podmínkách České republiky. Problematika vztahů město-venkov sice nepředstavuje zcela nový problém, nicméně v odborné sféře je patrný zvýšený zájem o tuto tematiku teprve v posledních letech. Zájem o podporu vyváženého územního rozvoje se projevuje jak na úrovni EU, tak i jednotlivých členských států a jejich regionů. Souvislostem rozvoje městských a venkovských oblastí včetně jejich vzájemné synergie a kooperace se věnovala i řada významných ekonomů a geografů. S ohledem na rozdílnou sídelní strukturu v jednotlivých členských zemích EU, jsou také vztahy měst a venkova řešeny s různou intenzitou, která vyplývá z jejich významu v území. V České republice je velmi roztržitá sídelní struktura, která umocňuje význam vztahů měst a jejich zázemí i s ohledem na koncentraci pracovních příležitostí, služeb aj., které město venkovu poskytuje.

Tento předmět se specificky zaměřuje na problematiku bariér ve vztazích město-venkov, na přístupy a potenciální nástroje řešení této problematiky. Po úspěšném absolvování předmětu se budou studenti orientovat v základních otázkách problematiky vztahů město-venkov nejen v podmínkách České republiky, ale také zemí EU.

Předmět poskytuje následující obsahovou náplň:

I. Teoretické přístupy:

- Teoretické přístupy související s problematikou vztahů město-venkov (skupina teorií jádro-periferie, urbánní ekonomie, postuláty ekonomie venkovského rozvoje)
- Moderní přístupy a teoretická východiska koncipování rozvoje venkova jako faktoru územní soudržnosti: vztahy měst a venkova v rámci polycentrismu a tzv. New Public Management
- Současné faktory ovlivňující formování vztahů venkovského a urbánního prostoru na příkladu aplikace nové ekonomické geografie
- Bariéry vztahů město-venkov na úrovni EU, členských zemí EU a ČR, např. široké zaměření problematiky urban-rural (definice, geografické vymezení, nejednotná typologie), separátní přístupy k řešení rozvoje území, zdůrazňování zemědělské dimenze v politice rozvoje venkova EU.

II. Metodologické souvislosti:

- Sídlo, venkovská sídla, město (definice, funkce) – hierarchie v mezinárodním a národním pojetí, spádovost a regionalizace
- Sídelní struktura jako faktor ovlivňující vazby město-venkov, vývoj sídelní struktury v ČR
- Urbanizační procesy a jejich vliv na městský a venkovský prostor
- Metodologické aspekty vymezení měst a venkova – přístupy k vymezení dle OSN, EU, OECD: praktické dopady na řešení problematiky v různých státech EU (definice, geografické vymezení, různé typologie)

III. Vazby město venkov a jejich řešení:

- Synergické vazby město – venkov a jejich dopady v ekonomické, sociální a kulturní oblasti, vybavenost území, dopravní dostupnost
- Strategické a územní plánování jako nástroj pro ovlivnění vazeb město – venkov
- Problematika vztahů město a venkov – potenciál, přístupy a nástroje pro jejich řešení:
  - na úrovni EU – vývoj problematiky vztahu město-venkov v politikách EU, strategické dokumenty (ESDP, Lisabonská strategie) + Územní agenda + Lipská charta;
  - komparace současných metodologických přístupů k nastavení efektivní politiky rozvoje venkova v rámci SZP EU;
  - nástroje pro posílení koordinace vztahů město-venkov na úrovni EU (rozdělení strukturální politiky a politiky rozvoje venkova EU);

- vybrané členské země EU (případové studie) jako příklady řešení vztahu město–venkova vycházejícího z konkrétních podmínek a zkušeností členských zemí (Finsko, Norsko, Kypr, Velká Británie);
- v České republice - regionální specifika venkovských oblastí v ČR – vliv na řešení vazeb město venkov.

Specifické semestrální úkoly a cvičení - případové studie pro studenty:

- kreativní řešení zadaného území (práce studentů v týmech – metodologické postupy řešení případových studií dle projektu z MILU.net)
- problematika vymezení měst a venkova – přístupy k vymezení dle OSN, EU, OECD: praktické dopady na řešení tematiky v různých státech EU
- praktická aplikace nových konceptů do praxe a prosazování tematiky urban-rural publikovaných na mezinárodních konferencích (např. RSA)
- úskalí řešení vztahů město-venkov: vymezení a možnosti jejich řešení v konkrétním území ČR (vnitřní periferie, suburbánní zóny, vnější periferie)

Studijní literatura

WOKOUN, R. et al. (2008): Úvod do regionálních věd a veřejné správy. Vysokoškolská učebnice. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2004. ISBN 80-86473-80-5.

WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M., BLAŽEK, J. et al. *Regionální rozvoj*. Praha: Linde, 2008, s. 187–195. ISBN 978-80-7201-699-0.

„Analýza a zhodnocení problematiky vztahů měst a venkova v návaznosti na implementaci Prvního akčního plánu pro implementaci Územní agendy EU“, studie VŠE pro MMR, 2009

PELUCHA, M. (2009): *Politika rozvoje venkova v rámci SZP EU: kritická analýza z hlediska územní soudržnosti na úrovni ČR*, doctoral dissertation thesis defended in June 2009 at the University of Economics in Prague, Faculty of Economics and Public Administration

SAPIR, A. et al. (2005): *An Agenda for a Growing Europe: The Sapir Report*, Regional Studies, Journal of the Regional Studies Association, Volume 39, No. 7

SHUCKSMITH M., THOMPSON J. K., ROBERTS D. (2005): *The CAP and the Regions: the Territorial Impact of the Common Agricultural Policy*, CAB International